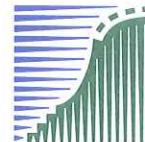

cc: J. Aleman
et al. (z.)

Van Grootheest Projecten Wageningen B.V.
J. Aleman
Postbus 28
6720 AA BENNEKOM

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk FF/75C/2009/0158. bes.afw.avk	datum 8 oktober 2009
onderwerp Flora- en faunawet art. 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c		doorkiesnummer 0800 - 22 333 22	bijlagen

Geachte heer Aleman,

Naar aanleiding van uw verzoek van 16 april 2009 en de aanvullingen hierop van 15 juli 2009, 19 augustus 2009 (e-mail), 19 augustus 2009 (telefonisch), 25 augustus 2009 (e-mail), 11 september 2009, 14 september 2009 (telefonisch), 15 september 2009 (telefonisch), 23 september 2009 (e-mail), 23 september 2009 (e-mail), 25 september 2009 (e-mail), 6 oktober 2009 en 6 oktober 2009 (e-mail), geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2009/0158 om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee. Ik kan u de gevraagde ontheffing niet verlenen, omdat er geen sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Dit houdt in dat het toegestaan is de voorgenomen werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren. Verder in deze brief staat vermeld wat daarvoor de redenen zijn.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "Jan Kopshuis, Wageningen" gelegen aan de Generaal Foulkesweg 19 in de gemeente Wageningen. Het project betreft de sloop van het voormalige bibliotheekgebouw en de realisatie van drieëntwintig woningen voor het midden en dure segment. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis.

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Dienst Regelingen
Laan van NOI 131
Postadres: Postbus 19530
2500 CM Den Haag
Telefoon: 0800 - 22 333 22
Fax: (070) - 37 86 139
Web: www.minlnv.nl/loket
E-mail: ffwet@minlnv.nl

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
8 oktober 2009	FF/75C/2009/0158	2

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Tot vaste rust- en verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld nesten en holen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats

De verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden enkel overtreden wanneer de door dit artikel beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De functionaliteit van deze beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen gaat door het uitvoeren van de werkzaamheden achteruit of wordt (volledig) aangetast. De vaste rust- en verblijfplaats kan hierdoor niet meer dezelfde functie aan de beschermde dier- of plantensoort bieden als voorheen. Onder bepaalde omstandigheden kan het zelfs zo zijn dat aantasting van een - op zich zelf niet beschermd - gebied deze functionaliteit van de beschermde vaste rust- en verblijfplaats aantast en derhalve leidt tot overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is met circa veertig exemplaren aangetroffen in het te slopen gebouw. Door de werkzaamheden worden kolonie-, winter- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verstoord, beschadigd en vernield. Daarnaast verdwijnen er enkele zomerverblijfplaatsen van solitaire exemplaren of kleine groepen mannetjes van de gewone dwergvleermuis. Ook is er een naburige kolonie gewone dwergvleermuizen vastgesteld bij het gebouw "De Hucht". Er is sprake van uitwisseling tussen beide kolonies. Bij bezoeken in de kraamtijd in 2008 en 2009 zijn bij het gebouw "De Hucht" minimaal 50 uitvliegende exemplaren van de gewone dwergvleermuis geteld. Er zijn verschillende ingangen en de hoeveelheid ruimte in de spouw lijkt onbeperkt. Het gebouw is complex en biedt vele mogelijkheden bij bijvoorbeeld regenpijpen om in de spouw te komen. Er is dus voldoende draagkracht om de gewone dwergvleermuizen van het te slopen gebouw erbij te huisvesten. Tijdens de sloop kunnen de gewone dwergvleermuizen van het te slopen gebouw uitwijken naar de verblijfplaatsen op het gebouw "De Hucht".

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
8 oktober 2009	FF/75C/2009/0158	3

Laatvlieger

De laatvlieger is in het plangebied aangetroffen. Het te slopen gebouw dient als zomer- en paarverblijfplaats van enkele exemplaren van de laatvlieger. Het grasveld aan de noordkant van het te slopen gebouw doet dienst als foerageergebied. In het te slopen gebouw zijn voldoende mogelijkheden voor verblijfplaatsen van de laatvlieger onder de dakpannen, echter deze zijn ongeschikt als winterverblijf. Gezien de geschiktheid van de omgeving (veel monumentale gebouwen, de uiterwaarden van de Rijn en op de Wageningse berg) zullen de betreffende exemplaren van de laatvlieger in de omgeving alternatieve verblijfplaatsen kunnen vinden, omdat verblijfplaatsen van vleermuizen onderdeel uitmaken van een netwerk.

Baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis

Het te slopen gebouw dient als zomerverblijfplaats voor enkele gewone baardvleermuizen. Ook zijn er in het voor- en najaar verblijf- en paarplaatsen van de gewone grootoorvleermuis en de ruige dwergvleermuis te verwachten. Het is niet duidelijk of de ruige dwergvleermuis in het te slopen gebouw overwintert. Er zijn geen winterverblijven aangetoond voor deze overige soorten.

Maatregelen

Om de verblijf- en paarplaatsen van de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis te mitigeren, stelt u de volgende maatregelen voor:

- In het plangebied zullen aan het monumentale gebouwtje (wat in de zuidwesthoek van het plangebied blijft staan) vier vleermuisbroedkasten van Vivara worden opgehangen. Deze zullen niet aan bomen worden opgehangen, omdat dit voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger geen natuurlijke verblijfplaatsen zijn.
 - De vier andere kasten zullen buiten het plangebied worden opgehangen op de volgende adressen:
 - o Fam. Cunningham (GF 17): De kast komt zo hoog mogelijk aan de op het oosten/zuid-oosten gerichte muur die aan de achtertuin grenst. De kast komt nabij het rechter raampje.
 - o Fam. Beentjes (AF 27); De kast komt zo hoog mogelijk aan de westgevel (kopse kant woning).
 - o Fam. Mostert (AF 29) De kast komt zo hoog mogelijk aan de oostgevel (kopse kant woning).
 - o Fam. Custers (GF 25) De kast komt op de westkant van het gebouw, ongeveer vier meter van de voorgevel af, onder de dakrand en zo mogelijk tussen twee steunblokjes van de dakrand.
- (Opmerking: AF = August Faliseweg, GF = Generaal Foulkesweg)
- Op korte termijn (maar tenminste enkele maanden vóór de sloop) worden tien multiplex vleermuizenkasten (type Boshamer) duurzaam opgehangen nabij het gebouw, in bomen die tijdens en na de ingreep blijven staan.
 - De broedkasten worden in het actieve seizoen, dit loopt tot eind oktober, minimaal één maand voorafgaande aan het ongeschikt maken van het gebouw opgehangen.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
8 oktober 2009	FF/75C/2009/0158	4

- De kasten zullen vanaf het Kopshuis 'zichtbaar zijn'. Ze hangen direct grenzend aan het plangebied. De kasten zijn op donderdag 1 oktober 2009 opgehangen.
- Bij het bepalen van een geschikte locatie wordt gecontroleerd of er voldoende aanvliegruimte aanwezig is, en dat er in de nabijheid van de kasten geen bewegingsmelders of sterke lampen aanwezig zijn.
- De vliegopening wordt op het zuid(west)en gericht (aan de zonkant), waarbij er gelet wordt op vrije aanvliegruimte. Om enige variatie in het klimaat aan te bieden zullen de kasten in verschillende donkere tinten worden geleverd.
- De broedkasten worden op (verticale) latten van circa twee centimeter dikte gemonteerd.
- De nieuwbouw wordt voorzien van verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen. Deze bestaan uit spouwruimtes die toegankelijk zijn voor vleermuizen en houten betimmeringen of daklijsten met ruimtes voor vleermuizen.
- De mitigatie dient (in verband met platte daken) niet enkel tot de bijgebouwen beperkt te blijven, maar dient tevens naar de woningen te worden uitgebreid.
- De stootvoegen dienen minimaal 12 millimeter breed (bij voorkeur 17 millimeter), zodat de spouwmuur en vervolgens de daklaag van de woningen toegankelijk is.

Om de ecologische functionaliteit van de leefgebieden van de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis te waarborgen, stelt u de volgende maatregelen voor:

- De planlocatie wordt tussen half maart en eind april of tussen september en half november ongeschikt gemaakt voor bewoning door de gewone dwergvleermuis (bij voorkeur door middel van uitvliegflaps), wanneer de buitentemperatuur minimaal vijf graden Celsius bedraagt en bij afwezigheid van regen en wind.
- Het gebouw wordt minimaal één week vóór de sloop gestript. Alle houten betimmering wordt handmatig verwijderd, metalen vensterbanken worden verwijderd of ver omhoog gebogen en dakpannen worden deels, met name aan de kopse kanten, verwijderd.
- Vóórafgaand aan de sloop wordt gecontroleerd of er geen vleermuizen in het pand aanwezig zijn.
- Bij het aantreffen van vleermuizen tijdens de sloopwerkzaamheden wordt het werk stilgelegd, totdat de dieren uit zichzelf een andere verblijfplaats opzoeken.
- De verlichting wordt op vleermuisvriendelijke wijze in de nieuwbouwwijk geïmplementeerd. De armaturen worden naar beneden gericht, zodat geen lichtverstrooiing naar boven (en onnodige strooiverlichting naar de zijanten) plaatsvindt.
- Bovenstaande maatregelen worden onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vleermuizen¹ uitgevoerd.

¹ Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
8 oktober 2009	FF/75C/2009/0158	5

Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. De functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis komen niet in het geding. U heeft daarom geen ontheffing nodig.

Zorgplicht

Voor alle soorten geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voorts wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken jaarrond zijn beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Besluit

Gelet op het voorgaande wijs ik uw aanvraag voor een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet af.

Concluderend

Dit houdt in dat het toegestaan is bovenstaande werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de door u voorgestelde maatregelen, zoals genoemd in het bij de aanvraag gevoegde rapport "Ontheffingsaanvraag Art. 75 FF-wet inzake planlocatie Jan Kopshuis, Wageningen" van 9 april 2009 en de aanvulling van 6 oktober 2009 (e-mail), worden uitgevoerd.

Ik wijs u erop dat als u de maatregelen zoals genoemd in de bij de aanvraag gevoegde stukken niet conform het projectplan uitvoert, u (mogelijk) toch ontheffing van de Flora- en faunawet nodig heeft.

Als u toch een ontheffing nodig heeft voor een soort die genoemd is op bijlage IV van de Habitatrichtlijn dient u voor het verkrijgen van deze ontheffing voor het project een belang, genoemd in de Habitatrichtlijn, aan te tonen. Indien dit belang niet kan worden aangetoond, wordt de aanvraag afgewezen en mag u het project niet uitvoeren.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
8 oktober 2009	FF/75C/2009/0158	6

De belangen genoemd in de Habitatrichtlijn zijn:

- Bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- De volksgezondheid en de openbare veiligheid.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Daarnaast wijs ik u erop dat als u afwijkt van de maatregelen zoals genoemd in de bij de aanvraag gevoegde stukken, zonder ontheffing of goedkeuring aan te vragen, u zeer waarschijnlijk in overtreding bent van de Flora- en faunawet. Ik kan dan door bestuursrechtelijke dwang toe te passen de strijdige situatie alsnog beëindigen. Dat kan betekenen dat een last onder dwangsom wordt opgelegd, of dat bestuursdwang wordt toegepast. Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd. Ik wijs u erop dat dit in uw geval kan betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Flora- en faunawet bepaalde.

Wanneer u al leges heeft betaald dan betalen wij u deze zo spoedig mogelijk terug.

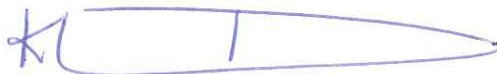
Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een bezwaarschrift indienen. Stuur het ondertekende bezwaarschrift naar Dienst Regelingen, afdeling Recht en Rechtsbescherming, postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval het aanvraagnummer FF/75C/2009/0158 en de datum van de beslissing.

Op onze internetsite www.minlnv.nl/loket/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT,
voor deze,
de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

B. Kluivingh - Deetman